

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansi den 28 februari 1930 kl. 1 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion, II: 362, angående kyrkans skiljande från staten m. m.

I en inom andra kammaren väckt och till andra kammarens första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 362, har herr Flyg m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till regeringen anhålla om verkställande av en allsidig utredning om och för riksdagen framläggande av förslag rörande

- a) kyrkans skiljande från staten;
- b) skolans fullständiga skiljande från kyrkan och överförandet av skolans förvaltning under den borgerliga kommunen; samt
- c) sådan ändring av gällande »undervisningsplan för rikets skolor», att ämnet kristendomskunskap utgår och ersättes med utvidgad undervisning på de elementära kunskapernas område.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Här föreliggande fråga har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för *Historik.* såväl riksdagens som kyrkomötets behandling.

Vid 1908 års kyrkomöte väckte herr Waldenström en motion om hemställa hos Kungl. Maj:t om allsidig utredning *på vad sätt* bandet mellan kyrkan och staten skulle kunna upplösas. Motionen avslogs av kyrkomötet, upprepades 1909 och 1910 men rönt då samma öde.

I en av herr Janson i Bråten vid 1909 års riksdag väckt motion yrkades anhållan hos Kungl. Maj:t om allsidig utredning *om och på vad sätt* sambandet mellan kyrkan och staten lämpligen skulle kunna upplösas. Det utskott, till vilket motionen hänvisades, avstyrkte densamma, dock med reservation av herr Byström, som yrkade bifall. Andra kammaren biföll reservationen, men frågan föll genom första kammarens beslut.

Vid 1918 års lagtima riksdag hemställdes dels i en av herr Berglund m. fl., dels i en av herr Möller m. fl. väckt motion om anhållan hos Kungl. Maj:t om utredning *på vad sätt* sambandet mellan stat och kyrka skulle kunna upplösas. Motionerna avstyrktes av vederbörande utskott, men andra kammaren biföll en i utskottet avgiven reservation, i vilken motionerna tillstyrktes. Även då föll frågan i första kammaren.

Bihug till riksdagens protokoll 1930. 13 saml. 1 uod. 2 haft. (Nr 4.)

Vid 1923 års riksdag väcktes likaledes två skilda motioner i ämnet. I den ena, väckt av herr Kilbom m. fl., yrkades skrivelse till Kungl. Maj:t om förslag till *sådana åtgärder*, som upphävde varje samband mellan staten och kyrkan. I den andra, väckt av herr Janson, hemställdes om begäran hos Kungl. Maj:t om allsidig utredning *på vad sätt* sambandet skulle upplösas. Andra kammarens första tillfälliga utskott avstyrkte motionerna, och andra kammaren följde utskottet.

Den med förevarande spørsmål nära sammanhängande frågan om vidgad rätt till utträde ur statskyrkan underkastades av 1925 års religionsfrihetssakkunniga en ingående utredning, framlagd i ett 1927 avgivet betänkande. I enlighet med de direktiv, som de sakkunniga hade att följa, gick denna utredning emellertid icke in på frågan om sambandet mellan kyrkan och staten. I ett särskilt yttrande framförde dock en av de sakkunniga, herr Mosesson, en från principiellt frikyrklig synpunkt utgående granskning av föreliggande problem.

Vid 1929 års kyrkomöte slutligen hemställdes i en av biskop Danell m. fl. väckt motion, att kyrkomötet skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om *allsidig utredning* angående vissa kyrkoorganisatoriska frågor — bland dem frågan om förhållandet mellan kyrkan och staten — vilka sammanhänge med frågan om vidgad rätt till utträde ur statskyrkan men enligt motionärernas uppfattning icke tillräckligt utretts av ovannämnda sakkunniga. Kyrkomötet, som principiellt anslöt sig till de sakkunnigas förslag, biföll motionen.

Utskottet.

De vid förevarande spørsmåls behandling i riksdag och kyrkomöte framkomna förslagen ha byggt på skilda utgångspunkter i fråga om åskådning och syftemål. Utskottet har emellertid icke ansett sig böra ingå på något bedömande av vare sig motionärernas åskådning eller andra uppfattningar i detta invecklade problem.

Utskottet vill utan sådant omdöme uttala, att det icke finner skäl föreligga att nu och på grund av den i motionen angivna motiveringen förorda en utredning i ärendet, så mycket mindre som utskottet anser skäl föreligga att först avvakta de förslag, som kunna bliva en följd av det betänkande, som religionsfrihetssakkunniga avgåvo 1927, till vilket 1929 års kyrkomöte gav sin principiella anslutning.

Den utredning, som motionärerna i sitt yrkande mom. b föreslå, är till väsentlig del redan verkställd, och resultatet föreligger i den kungl. proposition, nr 100, med förslag till lag om församlingsstyrelse, som nu prövas av riksdagen.

Slutligen vill utskottet med anledning av hemställan i mom. c om förslag för riksdagen om ändring av gällande »undervisningsplan för rikets skolor» rent formellt erinra därom, att folkskolornas och läroverkens undervisningsplaner icke behöva underställas riksdagens beslut, och reellt vill utskottet som sin mening uttala, att det icke vore någon vinst för vårt skolväsen och vår kultur, om såsom motionärerna föreslå ämnet kristendomskunskap ut-

ginge och ersattes med utvidgad undervisning på de elementära kunskapernas område.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II:362, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 februari 1930.

På utskottets vägnar:

GUST. MOSESSON.

Närvarande vid ärendets behandling inom utskottet: herrar *Mosesson, Ljung, Mogård, Mårtensson, Persson* i Grytterud, *Weijne, Bergström* i Hälsingborg, *Hammarlund, Thomson* och *Eriksson* i Toftered.
